

Sterke Lekdijk

Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de milieueffectrapportage

augustus 2018

Sterke Lekdijk

Notitie reikwijdte en detailniveau voor de milieueffectrapportage

opgesteld door: Véronique Maronier en David Heikens (Royal HaskoningDHV)

referentie: BF5981-106-100

datum: 29 augustus 2018

Een digitale versie van dit document met extra beeldmateriaal vindt u op de website van het project: <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/sterke-lekdijk-0/>

Samenvatting

De Lekdijk moet versterkt worden

De Lekdijk tussen Amerongen en Schoonhoven beschermt een groot deel van Midden- en West-Nederland tegen overstromingen. De dijk voldoet niet meer aan de nieuwe wettelijke veiligheidseisen uit 2017. Daarom is het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden het project Sterke Lekdijk gestart. De 55 kilometer lange dijk is opgedeeld in 7 delen, die in 7 overeenkomstige deelprojecten worden versterkt. Het project is gestart in 2017. De versterking van de gehele Lekdijk gaat vele jaren duren. Voor de eerste deelprojecten geldt dat de werkzaamheden over ca. 6 á 8 jaar worden afgerond. Voor latere deelprojecten zal dit rond 2030 zijn.

De aanpak van de dijkversterking

Er zijn vele verschillende mogelijkheden om de Lekdijk te versterken, bijvoorbeeld met constructies of grond, aan de landzijde of rivierzijde van de dijk. De mogelijkheden hebben voor- en nadelen die verschillen per locatie, afhankelijk van de omgeving van de dijk. Het Hoogheemraadschap onderzoekt in elk deelproject welke maatregelen er mogelijk zijn, wat de voor- en nadelen zijn en welke de voorkeur hebben. Hierbij kijkt het Hoogheemraadschap naar vier thema's: techniek, milieueffecten, consequenties voor de omgeving en kosten. De maatregelen die de voorkeur hebben worden nader uitgewerkt, er worden vergunningen voor aangevraagd, en uiteindelijk worden de maatregelen gerealiseerd.

Waarom deze notitie?

Omdat een dijkversterking belangrijke milieueffecten kan hebben, wordt voor het project de procedure van milieueffectrapportage gevolgd. Daarmee zorgen we er voor dat er op een goede manier rekening wordt gehouden met milieueffecten, wanneer er besloten wordt over de dijkversterking.

Als eerste stap in deze procedure heeft het Hoogheemraadschap een zogenaamde Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) opgesteld; deze bent u nu aan het lezen. In deze notitie wordt aangegeven hoe we komen tot de keuze van dijkversterkingsmaatregelen, en hoe we de milieueffectrapportage willen aanpakken.

Wat vragen we aan u?

Het Hoogheemraadschap stelt prijs op uw inbreng in het project, zowel over de dijkversterkingsmaatregelen die te zijner tijd voorgesteld gaan worden, als over deze Notitie reikwijdte en detailniveau. Wanneer u deze Notitie heeft gelezen, horen we graag uw reactie:

- hebben wij alle belangrijke milieueffecten genoemd die moeten worden onderzocht, of heeft u nog aanvullingen?
- heeft u voor ons nog specifieke aandachtspunten op gebied van milieueffecten, bijvoorbeeld bijzondere natuurwaarden of cultuurhistorische objecten?
- bent u het eens met de manier waarop de milieueffecten worden betrokken bij de keuzes over de dijkversterking, of heeft u nog suggesties hoe het beter zou kunnen?
- heeft u andere zaken waar wij op zouden moeten letten, als het gaat om milieueffecten?

U kunt uw reactie sturen naar het bevoegd gezag voor deze milieueffectrapportage, dat is de Provincie Utrecht.

Inhoud van deze notitie

Deze notitie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. De dijkversterking
2. Het gebied van de Sterke Lekdijk
3. Wat is de opgave?
4. Aanpak van ontwerp en de effectbeoordeling
5. Hoe nu verder – procedure, inspraak en participatie

1. De dijkversterking

1.1 Waarom versterking van de Lekdijk?

In Nederland liggen circa 3.500 kilometer primaire waterkeringen (dijken), die Nederland beschermen tegen (hoog) water vanuit de grote rivieren en meren en de zee. In de Waterwet is vastgelegd welke waterveiligheid deze primaire keringen moeten bieden aan het achterland.

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Waterwet van kracht. Hiermee is een nieuwe veiligheidsbenadering ingevoerd in Nederland, op basis van overstromingskansen in plaats van overschrijdingskansen. Met de nieuwe wet wordt verder naar de toekomst gekeken, ingespeeld op economische groei en houden we rekening met veranderingen in ons klimaat. Ook wordt de voortschrijdende kennisontwikkeling rondom dijken benut. In de Waterwet is bepaald dat alle dijken in Nederland uiterlijk in 2050 aan de nieuwe norm dienen te voldoen.

De Lekdijk tussen Amerongen en Schoonhoven is in de laatste beoordeling afgekeurd en voldoet grotendeels niet aan de wettelijke veiligheidseisen uit 2017. De dijk is veelal niet voldoende sterk meer en op een beperkt aantal plekken onvoldoende hoog. Versterking van ca 55 kilometer van de Lekdijk is nodig om de veiligheid van het achterland, waaronder ook een deel van de Randstad, in de toekomst te borgen. Het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) is daarom het project Sterke Lekdijk gestart.

Voorafgaand aan het project de Sterke Lekdijk hebben - in het kader van het Deltaprogramma - diverse studies plaatsgevonden naar alternatieve manieren om de gewenste waterveiligheid te bereiken voor het gebied achter de Lekdijk. Verschillende alternatieven zijn bestudeerd:

- het aanpassen van de afvoerverdeling over de Rijntakken;
- grootschalige rivierversmalling;
- beperking van de gevolgen van overstromingen, mede gebruik makend van regionale keringen in het te beschermen gebied.

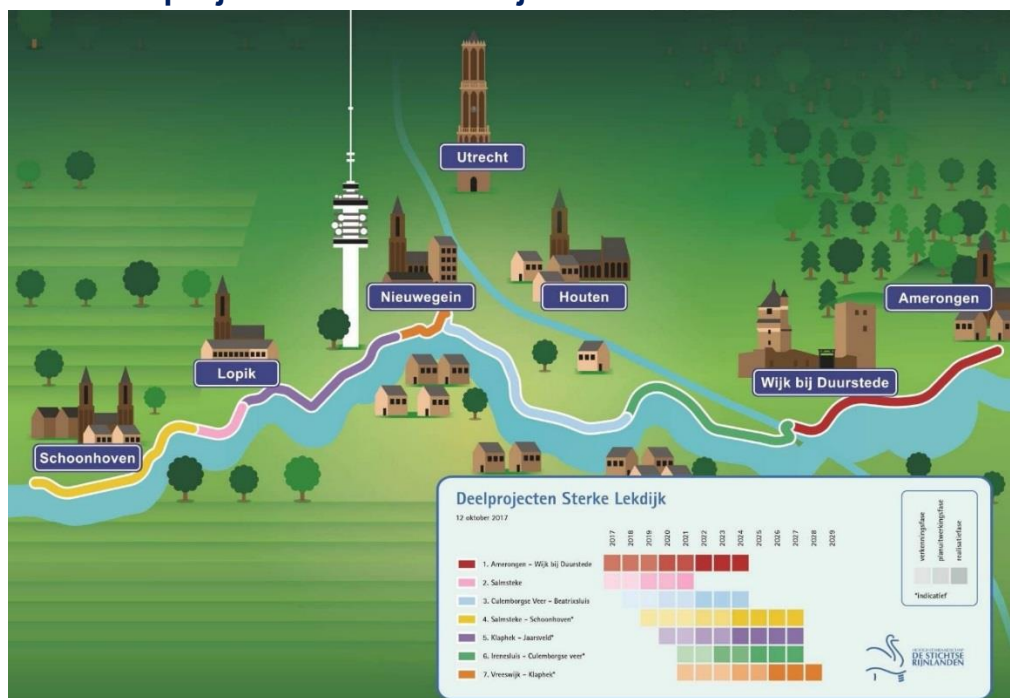
Geconcludeerd is dat de versterking van de Lekdijk een kosteneffectieve en passende oplossing is voor het waterveiligheidsprobleem. De keuze hiervoor is vastgelegd in het Nationaal Waterplan. De mogelijkheden voor rivierversmalling in het gebied zijn beperkt; waar die zich voordoen kunnen ze als "meekoppelkansen" in het project worden meegenomen.

Het project de Sterke Lekdijk zorgt voor een veilige dijk en biedt ook kansen om de dijk mooier te maken. Het doel van de Sterke Lekdijk is om een waterkering te realiseren binnen de brede context van de omgeving waarbij de dijkversterking landschappelijk is ingepast, meekoppelkansen zijn afgewogen en raakvlakprojecten in beeld zijn.

De dijkversterking is opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) (dat onderdeel uitmaakt van het Deltaprogramma) waarin de waterschappen en Rijkswaterstaat samenwerken om de primaire waterkeringen aan de veiligheidsnorm te laten voldoen. Het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is beheerder van de dijk tussen Amerongen en Schoonhoven.

Voor een klein deel van het te versterken tracé (3,7 km) is Rijkswaterstaat Midden Nederland momenteel nog beheerder. Het gaat om de voorhavendijken van de Prinses Irenesluis en de Prinses Beatrixsluis. Ten tijde van het vaststellen van deze NRD is een intentieverklaring ondertekend waarin het beheer van dit deel wordt overgedragen aan het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

1.2 Het project de Sterke Lekdijk

Gezien de omvang (55 km), wordt de versterking van de Lekdijk aan de hand van 7 deelprojecten opgepakt. De deelprojecten inclusief een indicatieve planning (in verschillende kleuren per deelproject) zijn zichtbaar in de figuur hierboven. Zowel de grenzen van de deelprojecten als de planning kunnen op basis van voortschijnd inzicht nog wijzigen. Wanneer er bijvoorbeeld door gebiedsontwikkelingen kansen zijn om de veiligheid sneller of eenvoudiger te realiseren, zal aanpassing van de planning worden overwogen.

Twee deelprojecten zijn reeds gestart; de trajecten Wijk bij Duurstede-Amerongen en het traject Salmsteke. In 2018 wordt gestart met het traject Culemborgs Veer – Beatrixsluis. Voor de eerste deelprojecten geldt dat de werkzaamheden over ca. 6 à 8 jaar worden afgerond. Voor latere deelprojecten zal dit rond 2030 zijn.

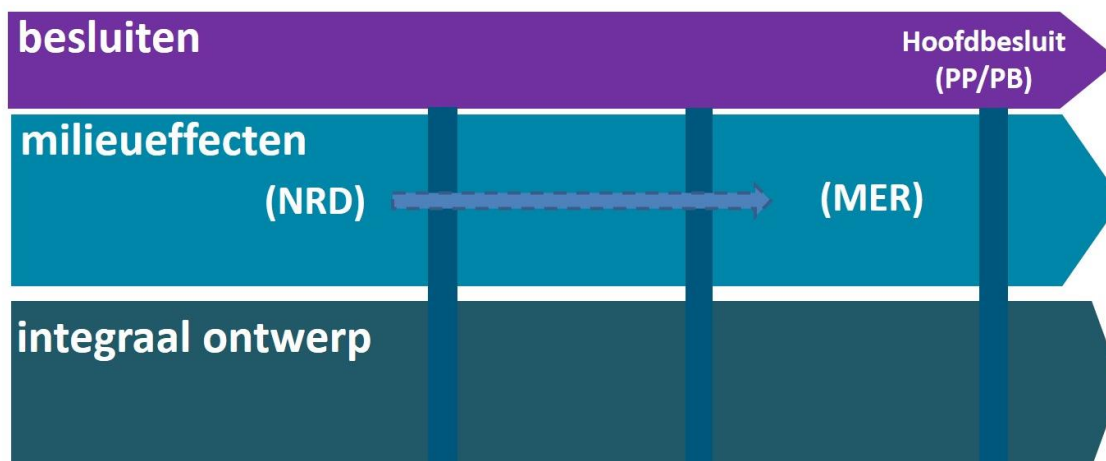
Voor elk van de deelprojecten worden achtereenvolgens drie fasen doorlopen : Verkenning, Planuitwerking en Realisatie (zie hfst 4). In de verkenningsfase worden verschillende alternatieven voor de dijkversterking onderzocht en wordt uiteindelijk gewerkt naar een zogenaamd "Voorkeursalternatief" (VKA). Naar verwachting wordt een groot deel van de eventueel op te stellen MERen (voor elk deelproject) in deze fase opgesteld. In de planuitwerkingsfase wordt het VKA nader technisch uitgewerkt en worden de procedures doorlopen voor de vergunningen en andere wettelijke besluiten. In deze fase wordt het MER gepubliceerd en ter inzage gelegd. Tot slot - in de realisatiefase – worden de dijkversterkingsmaatregelen uitgevoerd, zodat de dijk weer voldoet aan de eisen.

Voor de dijkversterking moeten verschillende besluiten worden genomen. Het belangrijkste formele besluit wordt genomen tijdens de Planuitwerkingsfase, op basis van een zgn. projectplan. De relevante voorschriften voor dit hoofdbesluit zijn opgenomen in de Waterwet.

Nieuw: de Omgevingswet

Naar verwachting treedt vanaf 2021 de Omgevingswet in werking. Het projectplan volgens de Waterwet wordt dan vervangen door een projectbesluit volgens de Omgevingswet. Het Hoogheemraadschap werkt in het project de Sterke Lekdijk al op de manier zoals in de Omgevingswet is beschreven. Het Hoogheemraadschap publiceert een openbare kennisgeving van de projectbesluiten (die te zijner tijd genomen gaan worden), betreft vroegtijdig de belanghebbenden bij de dijkversterking en houdt daarbij ook rekening met de opgaven in het gebied waarin de dijkversterking plaatsvindt

1.3 Milieueffectrapportage voor een zorgvuldig besluit

Waarom een milieueffectrapportage?

In alle deelprojecten binnen Sterke Lekdijk wordt rekening gehouden met milieueffecten. Als de dijkversterkingen "belangrijke nadelige milieugevolgen" hebben wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Dit is afhankelijk van de aard en de omvang van de verwachte effecten. De regels hiervoor (m.e.r.-plicht) zijn opgenomen in de Wet Milieubeheer en het Besluit Milieueffectrapportage. Naar verwachting moet voor alle deelprojecten een MER worden opgesteld. In de praktijk kan dit mogelijk nog anders worden.

Het doel van een milieueffectrapportage

Het doel van de procedure voor milieueffectrapportage is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de plan- en besluitvorming. Voor de milieueffectrapportage wordt onderzoek gedaan naar de effecten van de dijkversterking op de omgeving. Op basis hiervan kunnen maatregelen worden getroffen om eventuele effecten op de omgeving te verminderen en/of te compenseren. Het MER levert inzichten in de milieueffecten van de dijkversterkingsmaatregelen. Bij het ontwerp van de dijkversterking wordt daarnaast ook rekening gehouden met kosten, technische aspecten en gevolgen van het ruimtebeslag van de maatregelen op de omgeving. Het MER wordt uiteindelijk gebruikt als onderbouwing van het hoofdbesluit over elk dijkversterkingsproject; dat is het projectplan of Pprojectbesluit (zie vorige paragraaf).

Zeven deelprojecten, één NRD

Uit praktische overwegingen is de versterking van de Lekdijk opgedeeld in zeven deelprojecten. Voor alle zeven deelprojecten is één notitie Reikwijdte en detailniveau opgesteld; deze notitie. Daarmee presenteren we een eenduidige aanpak voor alle milieueffectrapportages die in het kader van de deelprojecten worden opgesteld.

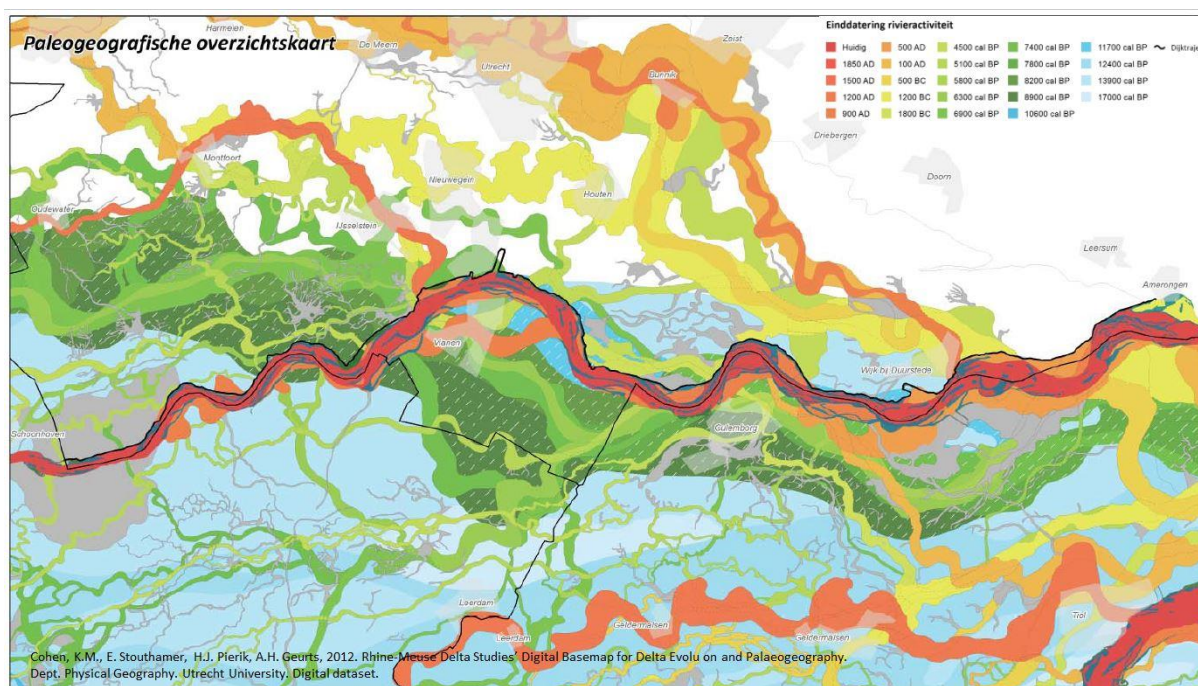
2. Het gebied van de Sterke Lekdijk

2.1 Algemene gebiedsbeschrijving

Het te versterken dijktraject is 55 kilometer lang en omvat de gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Lopik en Krimpenerwaard. Van oost naar west doorkruist de dijk de provincies Utrecht en Zuid-Holland. De dijk loopt afwisselend door bebouwd en landelijk gebied. Ter hoogte van het Amsterdam-Rijnkanaal (bij Wijk bij Duurstede) gaat de Nederrijn over in de Lek. De dijk kruist de snelwegen A2 en A27 en passeert het de kernen Schoonhoven, Lopik, Nieuwegein, Houten, Wijk bij Duurstede en Amerongen.

2.2 Historische ontwikkeling van het dijkprofiel

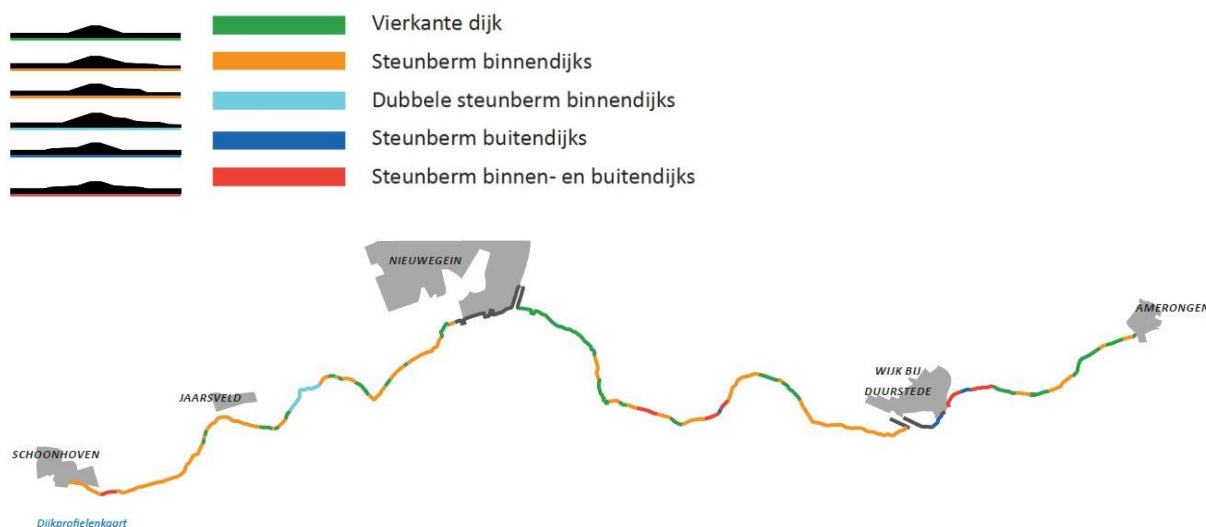
De Lek vormt de jongste Rijntak in de Rijn- en Maasdelta en is rond de jaartelling ontstaan als nieuwe zijtak van de Kromme Rijn. De Lek (dijk) doorsnijdt in haar weg naar zee tal van oudere stroomgeulen (ook wel meandergordels genoemd) uit de prehistorie. In onderstaand figuur zijn de meandergordels afgebeeld met bijbehorende ouderdom (groen is oud, rood is jong).

De relatief hoge ligging en zandige opbouw maakt de oude meandergordels, evenals de oeverzones van de Nederrijn en Lek, geschikt voor bewoning. Dit in tegenstelling tot het veengebied dat door de lage ligging, ongunstige bodemopbouw en waterhuishouding juist zeer ongeschikt was voor bewoning.

De dijk tussen Amerongen en Schoonhoven is in de 11de en 12e eeuw stukje bij beetje aangelegd ter voorkoming van toestroom van water naar lager gelegen ontgonnen veengebieden. In de loop van de tijd hebben veel verschillende dijkversterkingen plaatsgevonden. Dijkversterkingen reageerden veelal op hoogwaters. Daarnaast hadden veranderende veiligheidsnormen en normen over de omgang met landschap consequenties voor de wijze waarop dijkversterkingen plaatsvonden. De Lekdijk heeft zich hierbij ontwikkeld van een relatief smalle ("vierkante") dijk naar het huidige brede dijkprofiel. De meest recente dijkverbeteringen zijn uitgevoerd vanaf midden jaren 80 van de vorige eeuw tot het begin van deze eeuw. Vanaf de jaren '90 zijn dijkversterkingen behoedzamer aangepakt met expliciete aandacht voor landschap, natuur en cultuurhistorie. Tussen Jaarsveld en Schoonhoven heeft in 2003 de laatste dijkversterking plaatsgevonden.

Voor de huidige dijk tussen Amerongen en Schoonhoven zijn 6 verschillende dijkprofielen te onderscheiden: een compacte vierkante dijk, een lage of hoge steunberm binnendijks, een dubbele steunberm binnendijks, een steunberm buitendijks en een steunberm binnen- en buitendijks. De dijk gaat geleidelijk over van het ene naar het andere dijkprofiel. Een beeld van het voorkomen van dijkprofielen vindt u in onderstaande figuur.

De hellingen van de huidige dijk zijn bijna overal bedekt door gras en zijn niet verhard. Binnendijks wordt het talud veelal begraasd, het dijktalud buitendijks is grotendeels begroeid met kruidenvegetatie. Er staat bijna nergens bebouwing op de dijk. De weg op de dijk is op veel plaatsen 4 à 5 meter breed. Op diverse plaatsen zijn elementen toegepast om de snelheid te verlagen (versmallingen, verkeersdrempels en geribbelde stenen in de berm).

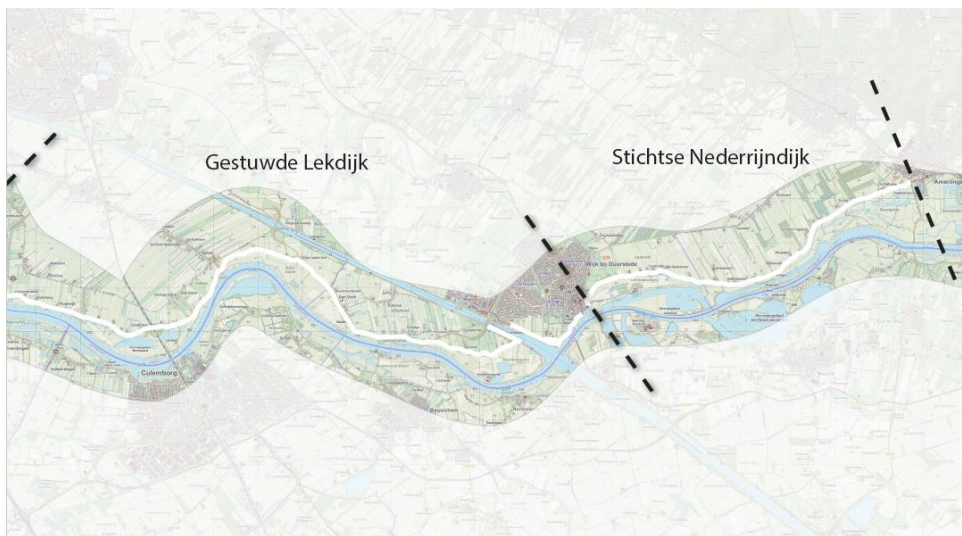
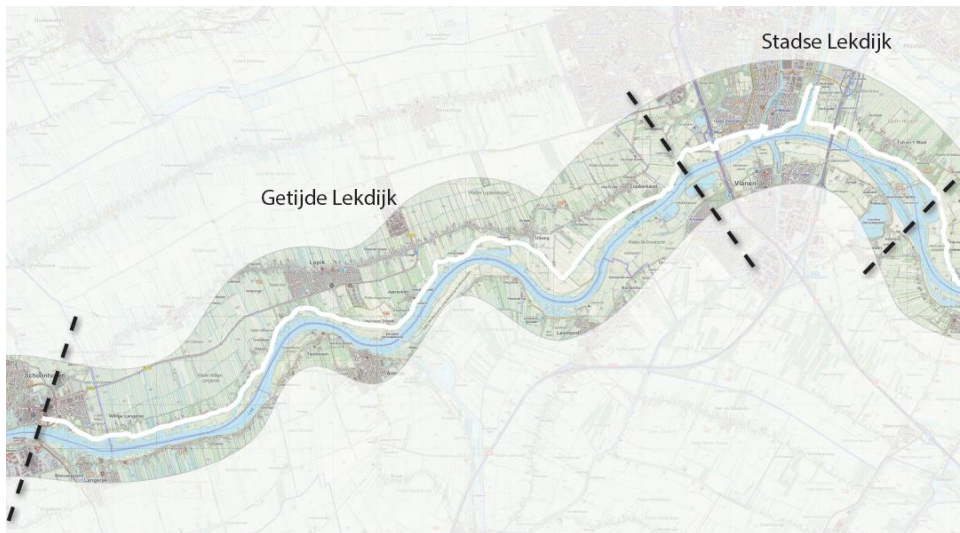
2.3 Gebiedskenmerken

Het gebied waarin de dijk ligt, omvat diverse waardevolle landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische elementen. In het Ruimtelijk Kwaliteitskader Noordelijke Rijn en Lekdijk is uitgebreid stil gestaan bij deze waarden. Enkele karakteristieke gebiedskenmerken hieruit zijn onderstaand beschreven.

2.3.1 De dijk in het landschap

In het kader van de beoogde dijkversterkingen is een Ruimtelijk Kwaliteitskader opgesteld [Terra Incognita, 2016], waarin vier deeltrajecten zijn onderscheiden. Van oost naar west zijn dit (zie ook onderstaand figuur):

- Stichtse Neder-Rijndijk: langs de relatief oude Nederrijn.
- Gestuwde Lekdijk: langs de Lek die vanaf Hagestein is gestuwd,
- Stedelijke Lekdijk: langs het deel van de Lek bepaald door stad en infrastructuur,
- Getijdezone Lekdijk: langs het deel van de Lek met grote invloed van getijde.

Hieronder volgt een korte toelichting van vier delen van het dijktraject in relatie tot het landschap.

Stichtse Neder-Rijndijk

Het meest oostelijke deeltraject loopt vanaf de zwaaikomen van het Amsterdam-Rijnkanaal tot aan Amerongen. Hier ligt het deelproject Amerongen - Wijk bij Duurstede. Het traject heeft brede uiterwaarden met natuurgebieden en grootschalige recreatie. In de Lunenburgerwaard ligt het recreatieterrein Gravenbol en aan de zuidzijde ligt Het Eiland van Maurik. Het dijktraject kenmerkt zich door een wat kleinschaliger karakter met knotwilgen langs de dijkvoet en verder in de uiterwaard.

Gestuwde Lekdijk

De Gestuwde Lekdijk is het deeltraject tussen de stuwen bij Hagestein en de zwaaikomen van het Amsterdam-Rijnkanaal. Hier spelen de deelprojecten Culemborgse Veer - Beatrixsluis en Irenesluis - Culemborgse Veer zich af. Ter hoogte van de stuw Hagestein ligt de Ossenwaard; een eiland met buurtschap en een voormalige steenfabriek. Direct hieraan grenzend is recentelijk in de Honswijkerwaard een grootschalig recreatieterrein aangelegd. Ten noorden van Everdingen ligt Fort Honswijk, tegen het Amsterdam-Rijnkanaal aan liggen de Bosscherwaarden en de gelijknamige steenfabriek. De tussenliggende uiterwaarden bestaan grotendeels uit graslanden met op perceelsniveau ruimte voor natuur (oude putten, bosontwikkeling, geulpatronen).

Stedelijke Lekdijk

De Stedelijke Lekdijk wordt ingeklemd door de rijkswegen A2 en A27, de bebouwing van Nieuwegein in het noorden en van Vianen aan de zuidkant van de Lek. De dijk in dit gebied wordt versterkt in het kader van het deelproject Vreeswijk en een klein deel in de deelprojecten Culemborgse Veer - Beatrixsluis en Klapveld - Jaarsveld. De bebouwde kom van Nieuwegein grenst op een aantal plekken aan de noordelijke Lekdijk. Tevens zijn hier de Prinses Beatrixsluizen gelegen. Aan weerszijden van het Lekkanaal liggen de kazematten van de Hollandse Waterlinie. De uiterwaarden aan de noordzijde ('t Waalse Waard, Bossenwaard) zijn in het kader van Ruimte voor de Lek heringericht. Het betreft hier uiterwaarden met een overwegend agrarisch karakter zonder enige vorm van opgaande beplanting.

Getijdezone Lekdijk

De Getijdezone Lekdijk is het meest westelijk deel. De dijk wordt hier versterkt in de deelprojecten Salmsteke - Schoonhoven, Salmsteke en Klaphek - Jaarsveld. Tot aan Vianen is nog sprake van invloed van het getij van de Noordzee. Dit zorgt voor een extra dynamiek in de rivier en de wateren die hiermee verbonden zijn, bijvoorbeeld in de Willige Langerakse Waard. Het landgebruik in de wat bredere uiterwaarden is overwegend agrarisch.

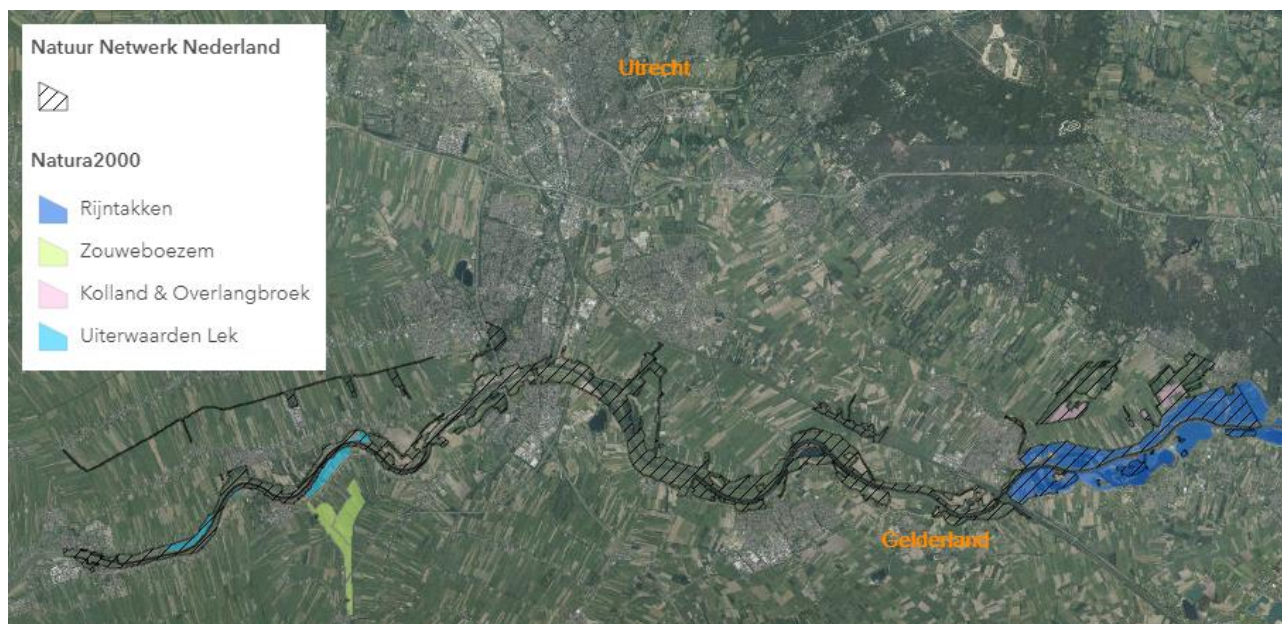
Kenmerkend zijn de oude kleiputten direct onderaan de dijk, die op meerdere plekken zichtbaar zijn, en omgeven door opgaande beplanting.

2.3.2 Cultuurhistorische en archeologische waarden

De Nederrijn en Lek tussen Amerongen en Schoonhoven is op gebied van cultuurhistorie een zeer waardevol gebied. Het gebied heeft een groot aantal rijks- en gemeentelijke monumenten zoals dijkwoningen, boerderijen en een kasteel (Kasteel Amerongen). Ook is er sprake van een kenmerkend cultuurlandschap met verkaveling georiënteerd op de dijk en linten van boerenerven langs de binnenzijde van de dijk. Het dijklandschap kent daarnaast sporen van de strijd tegen het water zoals dijkdoorbraken (wielen), kleiwinputten, dijkputten, dijkmagazijnen, dijkhuizen, waakhuisen en kwelkades, etc. Inundatiesluizen en –kanalen laten zien dat de dijk een rol speelde bij het onderwater zetten van de polders van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Forten (zoals fort Honswijk en fort Vreeswijk), betonsterkten en een veldstelling onderstrepen door hun ligging het strategische belang van de dijk. De Nieuwe Hollandse waterlinie is genomineerd voor UNESCO werelderfgoed.

In de directe nabijheid van de Lekdijk (<200 meter) is het aantal geregistreerde vindplaatsen beperkt. Wel gaat het in de meeste gevallen om archeologische monumenten, waarvan zeker is dat hier archeologische resten in situ aanwezig zijn. Ze vormen specifieke aandachtzones binnen het dijktracé. Dat geldt zeker ook voor de drie dorps-/stadsfronten van Jaarsveld, Vreeswijk en Wijk bij Duurstede. De binnenkant van de Rijn- en Lekdijk vormde een aantrekkelijke zone voor bewoning vanaf de Middeleeuwen. De dijk vormde reeds in die periode een belangrijke ontsluitingsroute voor het gebied. Vanaf de dijk werden in de Middeleeuwen ook op meerdere plaatsen ontginningen uitgevoerd. De archeologische verwachting voor deze zones is derhalve hoog.

2.3.3 Natuurwaarden

De Lekdijk heeft, behalve een waterkerende functie, ook een belangrijke ecologische betekenis. Doordat de dijk als een groen lint door het landschap loopt vormt deze een belangrijke verbidingszone voor met name de droge natuurwaarden. De dijk zelf fungeert als hoogwatervrije plek, en daarmee als overwinteringslocatie, voor tal van faunasoorten zoals muizen, amfibieën en ongewervelden. Daarnaast is de relatie tussen binnendijks en buitendijks van ecologisch belang. Het kan hier gaan om een hydrologische relatie, waarbij binnendijks rivierkwel optreedt, maar ook dagelijkse bewegingen van bijvoorbeeld dassen die in de uiterwaarden hun voedsel zoeken.

Het dijktraject en aangrenzende uiterwaarden maken onderdeel uit van verschillende Natura 2000-gebieden(zie bovenstaand figuur). Het oostelijk deel van het dijktraject ligt in het Natura 2000-gebied Rijntakken en het westelijk deel maakt onderdeel uit van de Uiterwaarden Lek. Daarnaast grenst de dijk ter hoogte van Amerongen aan het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek. Ten zuiden van de Lek bevindt zich nog het Natura 2000-gebied Zouweboezem. In de kaart hierboven zijn Natura 2000-gebieden binnen een afstand van ca. 5 km vanaf de te versterken dijk in beeld gebracht. Als significante negatieve effecten van de deelprojecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden niet kunnen worden uitgesloten, dient een zogenaamde passende beoordeling te worden opgesteld.

Daarnaast maakt nagenoeg het hele plangebied onderdeel uit van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) (zie bovenstaand figuur). met natuurgebieden als de Steenwaard, de Lunenburgerwaard en de Amerongse Bovenpolder.

Binnen het onderzoeksgebied zijn waarnemingen opgenomen van tal van beschermde flora en fauna. Een aantal soorten zijn kenmerken voor een deeltraject, zoals de ringslang in het deelproject Amerongen-Wijk bij Duurstede of de spindotterbloem in deelgebied Salmsteke-Schoonhoven.

Kenmerkend voor het riviereengebied in zijn algemeenheid zijn vaatplanten zoals wilde marjolein, veldsalie en diverse klokjes. Andere kenmerkende soorten zijn o.a. bever, rivierrombout, kamsalamander, rivierdonderpad, rivierprik, bittervoorn, heikikker, grote- en kleine modderkruiper, verschillende vleermuissoorten, havik, buizerd, steenuil, sperwer, ooievaar en huismus.

2.3.4 Gebruik op en rond de dijk

Landbouw

Landbouw is nagenoeg overal aanwezig aan de dijk. Het meest prominent is de landbouw aan de binnendijkse zijde maar ook buitendijks is er nog veel weiland en in mindere mate akkerland te vinden. Er zijn nog vele landbouwbedrijven zichtbaar in de linten langs de dijk. De landbouw hier bestaat grotendeels uit veehouderijbedrijven. Plaatselijk zijn er akkers met maisteelt en is op geschikte gronden fruitteelt te vinden (Lopikerkapel, Jaarsveld). Begrazing van het dijklichaam vindt grotendeels plaats met schapen op de dijk.

Wonen en werken

In totaal worden ongeveer 170 erven ontsloten door de Nederrijn- en Lekdijk. Woningen aan de dijk werden lange tijd tot bewoond door landbouwers die het land ooit ontgonnen en daarna vele generaties lang bewerkten. Tegenwoordig worden de boerderijen aan de dijk steeds meer bewoond door niet-agrariërs. Langs een deel van de dijk staat nauwelijks bebouwing (bijvoorbeeld ten oosten van Jaarsveld). Steenfabrieken maken deel uit van de geschiedenis van de rivier. Ze gebruiken klei die voortdurend door de rivier wordt aangevoerd en die in uiterwaard op de bodem is afgezet. Door kleiwinning is er micro-reliëf ontstaan in diverse uiterwaarden. Steenfabrieken komen voor in het deel van de Lek dat niet of nauwelijks onder invloed van het getij staat. Voorbeelden zijn (voormalige) steenfabrieken in de Ossenwaard, de Bosscherwaarden en de Lunenburgerwaard.

Zandwinning vindt plaats in de recreatieplas bij Tull en 't Waal, Honswijkerwaard de Sandenburgerwaard. Daarnaast lopen er nog verschillende initiatieven in andere uiterwaarden. Recent is een afgraving in de Bossenwaarden en de Waalsewaard bij Nieuwegein afgerond, als onderdeel van Ruimte voor de Rivier.

Recreëren

Op vier plaatsen zijn er openbaar toegankelijke recreatieterreinen aan de rivier. Het meest westelijk, bij Lopik, is Salmsteke, een recreatieweide aan de Lek. Verder liggen in Tull in 't Waal naast elkaar twee langgerekte recreatieterreinen in de voormalige uiterwaard van de Lek, ter hoogte van het stuwcomplex Hagestein. De overige terreinen betreffen recreatieterrein Heulse waard en Gravenbol, respectievelijk aan de oostzijde van het eiland van Schalkwijk en ten oosten van Wijk bij Duurstede.

Op verschillende plekken zijn er commerciële recreatieondernemingen aan de dijk. In Wijk bij Duurstede liggen twee havens in de Lunenburgerwaard. In Schoonhoven ligt Wilgerak, een camping, jachthaven en openluchtzwembad aan de dijk. Bij Lopikerkapel ligt camping Klein Scheveningen, Beach club Klein Scheveningen en daarnaast de jachthaven de Keijzerskroon.

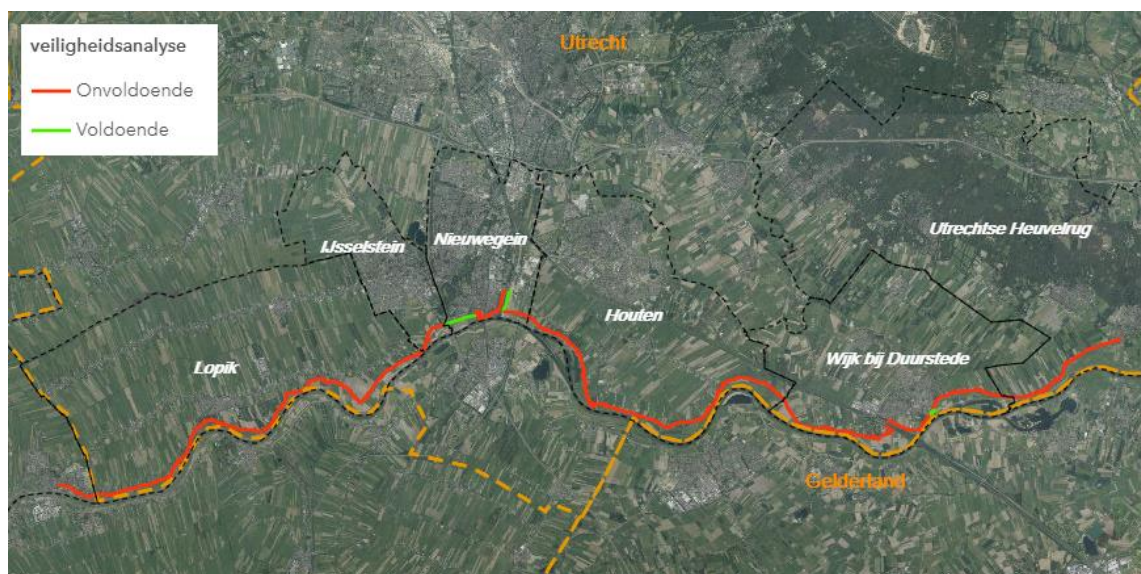
De weg op de dijk wordt gebruikt door voetgangers, fietsers, landbouwverkeer, vrachtverkeer, motoren en auto's. Doordat het wegprofiel soms smal is kan dit leiden tot conflicten tussen de verschillende verkeersdeelnemers.

De totale dijk van Amerongen naar Schoonhoven is, via deeltrajecten, opgenomen in een 'knooppunt fietsroutes'. Fietsers maken veel gebruik van de recreatieve pontjes (Vreeswijk, Honswijk en Salmsteke) en de drie grotere ponten waardoor een 'rondje' rivier gemaakt kan worden.

De meeste wandelaars op de dijk zijn te vinden nabij de steden en dorpen: Amerongen, Wijk bij Duurstede, Vreeswijk, Lopik en Schoonhoven. Ook lopen er wandelroutes over de dijk, met name bij Schoonhoven en Amerongen.

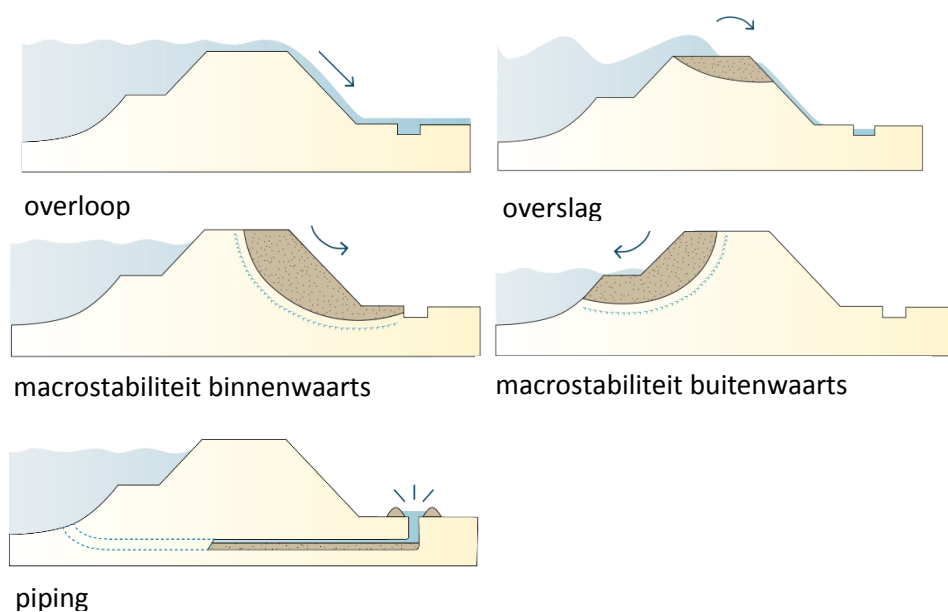
3. Wat is de opgave?

3.1 Zorgen voor veiligheid

In de periode 2014-2017 is de Projectoverstijgende Verkenning Centraal Holland (POV) uitgevoerd. In deze POV is een veiligheidsanalyse uitgevoerd voor de Lekdijk, uitgaande van de nieuwe veiligheidsnormen, die vanaf 2017 in de Waterwet zijn opgenomen. Omdat deze dijken een groot deel van de Randstad beschermen tegen rivieroverstromingen behoren deze nieuwe normen tot de strengste van Nederland. In de toekomst moeten deze dijken voldoen aan een overstromingskans van 1:30.000.

In de veiligheidsanalyse zijn verschillende faalmechanismen van de dijk bekeken. Daarnaast zijn ook de kunstwerken in de dijk beoordeeld. De faalmechanismen betreffen (zie ook onderstaand figuur):

- hoogtetekort, waardoor het water over de dijk kan lopen of er overheen slaan door golven (overslag). Daardoor kan de dijk eroderen en uiteindelijk bezwijken.
- piping betekent dat er water onder de dijk doorstroomt dat zand meeneemt en daardoor een tunnel onder de dijk vormt. Hierdoor wordt de dijk ondermijnd en kan deze bezwijken.
- macrostabiliteit binnenwaarts (landzijde): als de dijk niet sterk genoeg is kan er bij hoogwater een moot grond aan de binnenzijde van de dijk afschuiven.

- macrostabiliteit buitenwaarts (rivierzijde): bij een onvoldoende sterke dijk kan het ook voorkomen dat een moot grond aan de rivierzijde van de dijk afschuift, waardoor de dijk kan bezwijken.

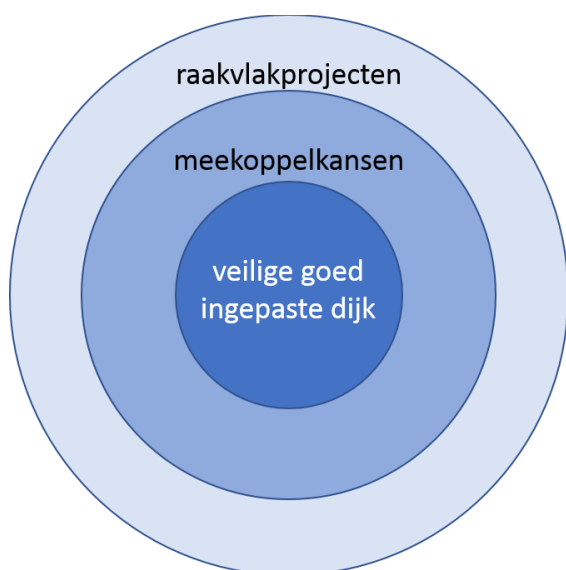
De conclusie van de veiligheidsanalyse is dat het grootste deel van Lekdijk niet voldoet aan de nieuwe normen en versterkt dient te worden. Daarbij is piping het belangrijkste mechanisme, maar is ook macrostabiliteit van groot belang. Het faalmechanisme hoogte is op een beperkt aantal plekken aan de orde. Van de 10 kunstwerken (bruggen etc.) zijn er 5 afgekeurd: coupure Beermuur, inlaat Kromme Rijn, Gemeentesluis, Koninginnensluis (in beheer bij RWS) en Rijkshulpschutsluis.

Het resultaat van de Veiligheidsanalyse staat op de kaart aan het begin van deze paragraaf. In de kaart is zichtbaar gemaakt welke delen van de dijk versterkt moeten worden (beoordeling onvoldoende, rood) en welke delen voldoende hoog en sterk zijn (beoordeling voldoende, groen).

Op grond van de veiligheidsanalyse wordt per deelproject bepaald met welke maatregelen de dijk het beste versterkt kan worden (bijvoorbeeld met grond of constructies, aan de binnen- of buitenkant).

3.2 Rekening houden met de omgeving

Zoals in de inleiding is aangegeven is het doel van het project de Sterke Lekdijk niet alleen om een veilige dijk te maken, maar ook om deze goed in te passen in de omgeving en daarbij te kijken naar meekoppelkansen én raakvlakprojecten. Dit is uitgebeeld in onderstaand figuur en is nader toegelicht in deze paragraaf.

Goed ingepast in de omgeving

Een goede ruimtelijke inpassing van maatregelen aan de dijk is een wettelijke eis en daarmee een vanzelfsprekend onderdeel van de dijkversterking. Het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden streeft er naar om zo veel mogelijk maatschappelijke meerwaarde te creëren. Het gaat hierbij om het zo veel mogelijk behouden van reeds aanwezige waarden op het gebied van o.a. landschap, cultuurhistorie, archeologie en ecologie, en anderzijds om het benutten van kansen om de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren.

Om hier invulling aan te geven is in 2016 het Kwaliteitskader Noordelijke Rijn- en Lekdijk Amerongen – Schoonhoven opgesteld. Het kader biedt afgewogen informatie over landschappelijke, historische en ecologische kwaliteiten die richting geeft aan de omgang met de omgeving van de dijk en aan de ontwerpkeuzen voor de dijkversterkingen. Bij de start van ieder deelproject vindt een verfijning en actualisatie van het kwaliteitskader plaats. Deze geeft ontwerpprincipes vanuit de specifieke waarden van dat dijktraject.

Kansen voor meekoppeling

Aansluitend liggen er kansen om extra kwaliteiten of nieuwe functies toe te voegen door samen te werken met nabijgelegen projecten of initiatieven en zo "werk met werk te maken". Dit wordt

meekoppelen genoemd. Koppeling met projecten of initiatieven van derden draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied, kan draagvlak vergroten en hinder verminderen doordat projecten tegelijkertijd uitgevoerd kunnen worden, en biedt kansen voor verlaging van de maatschappelijke kosten.

Voorbeelden van meekoppelkansen zijn kansen voor het verbeteren van de dijkinfrastructuur, verkeersknelpunten of natuur, recreatie en landschapontwikkeling .

Het verhogen van de bestaande ruimtelijke kwaliteit is geen zelfstandig doel van het waterschap zelf. Voor koppelkansen is een extra financiering vereist. Deze financiering moet door derden beschikbaar worden gesteld om koppelkansen te realiseren. Voor de afweging van koppelkansen wordt door het waterschap een afwegingskader ontwikkeld. De essentie is dat meekoppelen een maatschappelijke meerwaarde oplevert.

Raakvlakprojecten

Tot slot spelen er nog diverse ontwikkelingen in de omgeving die relevant kunnen zijn voor de dijkversterkingen, maar die niet direct een meekoppelkans vormen. Het gaat daarbij om projecten waar reeds besluitvorming over heeft plaatsgevonden of die reeds in uitvoering zijn.

Voorbeelden van dergelijke projecten betreft de verbreding van de A27 tussen Houten en Hooijpolder. Start realisatie is voorzien in 2022. Een ander project betreft de herinrichting van de Lunenburgerwaard.

Mogelijk spelen toekomstige ontwikkelingen in het kader van diverse programma's een rol als raakvlak, bijv. Kaderrichtlijn Water, Hollandse Waterlinie en provinciale natuurontwikkeling.

In de op te stellen MERen wordt per deelproject inzicht gegeven in wat er speelt qua inpassing, welke meekoppelkansen worden beschouwd en welke raakvlakprojecten mogelijk relevant kunnen zijn.

4. Aanpak van ontwerp en effectbeoordeling

4.1 Ontwerpproces

Werkwijze voor Verkenning- en Planuitwerkingsfase

De noodzakelijke dijkversterkingen voor de Sterke Lekdijk kunnen op verschillende manieren worden uitgevoerd. In de deelprojecten worden deze onderzocht, beoordeeld en onderling vergeleken. Op basis hiervan worden stapsgewijs, per deeltraject van de dijk, keuzes gemaakt tot een definitief plan is verkregen. Er is een algemene werkwijze waarop binnen Sterke Lekdijk stapsgewijs een voorkeursalternatief (VKA) wordt samengesteld. Deze werkwijze bestaat uit 4 stappen;

1. vaststellen uitgangspunten
2. opstellen alternatieven
3. opstellen voorkeursalternatief
4. planuitwerking en Hoofdbesluit.

Deze werkwijze is hierboven afgebeeld. U herkent de stappen aan de besluiten die aan het eind van elke stap worden genomen (bovenste rij in de figuur). In de rij eronder is vermeld welke werkzaamheden ten behoeve van deze besluiten worden uitgevoerd op gebied van milieueffecten. NB: De NRD (die u nu aan het lezen bent) wordt 1x opgesteld, bij de start van alle deelprojecten. Daarom staat deze in het figuur links apart vermeld. Op de onderste rij worden de belangrijkste werkzaamheden vermeld op gebied van het integrale ontwerpproces.

Het hele proces wordt hieronder stap voor stap toegelicht.

Stap 1: Vaststellen uitgangssituatie

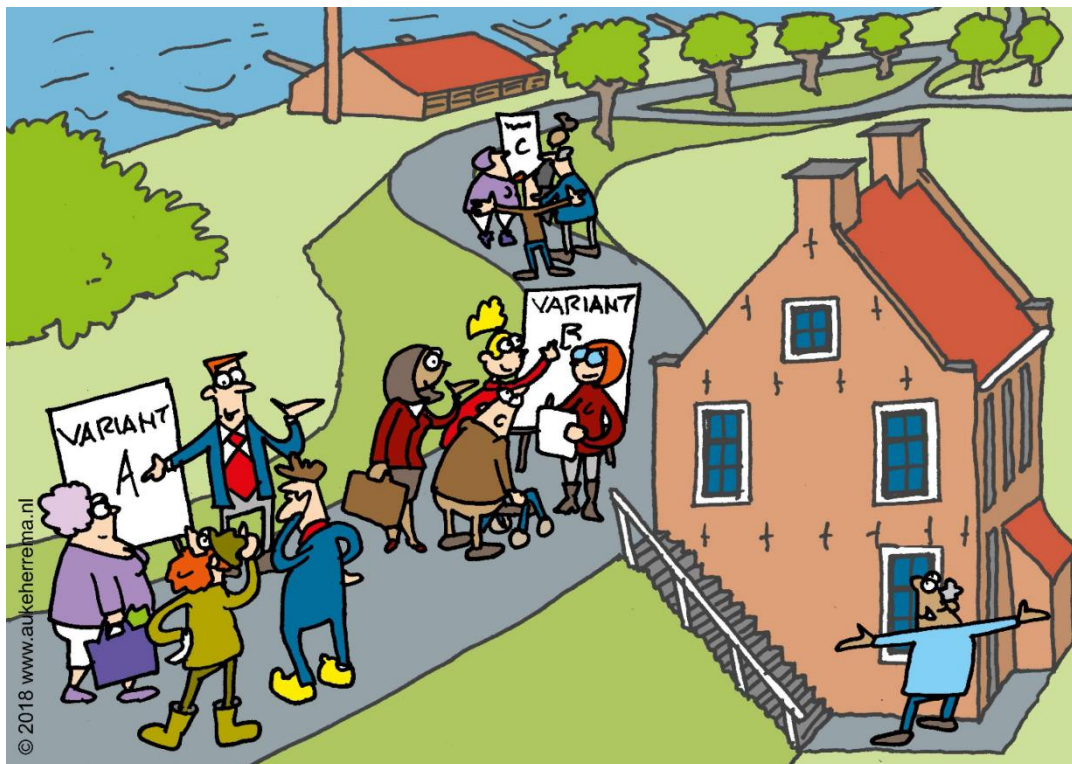

Elk deelproject begint met het verzamelen van informatie en het vaststellen van de uitgangspunten. Er worden onderzoeken uitgevoerd, naar onder meer de ondergrond, voorkomende natuurwaarden, landschappelijke kenmerken, cultuurhistorisch waardevolle elementen en archeologische waarden. Daarnaast wordt technische informatie verzameld, over de exacte versterkingsopgave van de dijk en eventuele constructies die daarin voorkomen en over aanwezige infrastructuur, zowel boven de grond (wegen, fietspaden) als eronder (kabels en leidingen).

In deze stap worden ook de belangen, wensen en zorgen van alle belanghebbenden in het gebied geïnventariseerd, en de waardering en beleving van mensen op en rond de dijk. Er wordt in kaart gebracht welke opgaven, ontwikkelingen en wensen er nog meer zijn in het gebied waar de dijk zich in bevindt. Dit kan koppelkansen opleveren; mogelijkheden om "werk met werk" te maken bij uitvoering van de dijkversterking. Voor de afweging van koppelkansen wordt door het waterschap een afwegingskader ontwikkeld.

Het resultaat van stap 1 is een brede Nota Ontwerpuitgangspunten, waarin alle verzamelde informatie wordt opgenomen. Deze nota wordt vastgesteld door het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap.

Stap 2: opstellen alternatieven

In deze stap worden alternatieven ontwikkeld voor de opgave van het project. Die opgave bestaat niet alleen uit technische dijkversterkingsmaatregelen waarmee de veiligheidsopgave van de dijk wordt opgelost, maar ook uit een zorgvuldige inpassing ervan in de omgeving, en het mogelijk maken of realiseren van koppelkansen die kansrijk worden geacht.

Voor het gehele project is een Strategische Nota van Uitgangspunten vastgesteld. Hierin is onder meer opgenomen dat dijkversterking bij voorkeur met grond wordt uitgevoerd. Oplossingen in grond worden waar relevant afgewogen tegen andere kansrijke oplossingen, bijvoorbeeld constructies. Bij de keuze tussen een binnendijkse en een buitendijkse oplossing zal binnendijkse versterking meestal de voorkeur verdienen; ook hierbij zal een afweging plaats vinden.

Welke alternatieven hier uit ontstaan is per deelproject verschillend, omdat ook de opgaven voor elk deelgebied weer anders zijn. Vooraf is wel een aantal algemene criteria te geven:

- de alternatieven geven de bandbreedte van mogelijkheden aan om de opgave in het deelproject op te lossen
- de alternatieven zijn duidelijk onderscheidend van elkaar; dat onderscheid kan zitten in:
 - het ruimtebeslag, bijvoorbeeld het versterken van de dijk aan de binnen- of buitenzijde, of het minimaliseren van het ruimtebeslag als dat nodig is door toepassing van constructies
 - het ambitieniveau voor de inpassing van de maatregelen of de benutting van koppelkansen
- de alternatieven passen allemaal binnen de randvoorwaarden van het project (bijv. voldoen aan de doelstellingen, zijn duurzaam en kostenbewust ontworpen), passen binnen de wet- en regelgeving en zijn technisch goed uitvoerbaar en beheerbaar.

Het Hoogheemraadschap zorgt er voor de alle belanghebbenden (bewoners, bedrijven, overheden, belangengroepen) mee kunnen denken over de alternatieven die worden opgesteld. De integrale alternatieven zijn in praktijk een resultaat van vele interacties tussen ontwerpers, deskundigen en belanghebbenden.

De omgevingskwaliteit van de alternatieven wordt op 3 manieren bewaakt:

- Er is een Ruimtelijk Kwaliteitskader voor het project opgesteld, waarin de kenmerken en waarden van het gebied zijn beschreven, een kwaliteitsambitie en -visie, en principes voor het ontwerp van de dijk.
- De projectbrede belangen, de samenhang tussen de deelprojecten en de consistentie in de aanpak wordt bewaakt door een Bestuurlijke Tafel Sterke Lekdijk onder voorzitterschap van de Provincie Utrecht, waarin naast het Hoogheemraadschap ook de Gemeenten in het gebied deelnemen, de Provincie Zuid-Holland, Rijkswaterstaat, het Hoogwaterbeschermingsprogramma, en belangenorganisaties zoals de LTO, Staatsbosbeheer, het Utrechts Landschap en het recreatieschap;
- Er is een onafhankelijk team Omgevingskwaliteit ingesteld onder leiding van de voormalige Rijksadviseur Erik Luiten, die gevraagd en ongevraagd advies uitbrengt over de invulling van de projectoverstijgende waarden en de samenhang tussen de deelprojecten bewaakt. Dat gebeurt in ieder geval in de eerste drie stappen van het ontwerpproces, zoals hier beschreven.

De alternatieven worden in deze stap technisch en ruimtelijk ontworpen zodat de consequenties kunnen worden bepaald.

Stap 3: opstellen Voorkeursalternatief

De alternatieven worden vervolgens beoordeeld aan de hand van een aantal beoordelingscriteria, waaronder technische aspecten, kosten, milieueffecten en consequenties voor de omgeving. De resultaten van deze beoordeling worden opgenomen in een MER. Als er voor een deelproject geen MER wordt opgesteld (zie paragraaf 1.3), dan wordt de beoordeling opgenomen in een ontwerpproject, dat (net als een MER) beschikbaar komt voor iedere belangstellende.

De laatste stap is de samenstelling van het Voorkeursalternatief (VKA), op grond van de beoordeling van alle alternatieven, en een afweging van alle voor- en nadelen. Het VKA legt vooral het ruimtebeslag van de dijkversterking vast. In de planuitwerking worden de dimensies en de constructie van de dijk verder uitgewerkt. Het besluit over het VKA wordt uiteindelijk genomen door het Algemeen Bestuur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Stap 4: Planuitwerking en Hoofdbesluit

Nadat het besluit over het Voorkeursalternatief (VKA) is genomen wordt het ontwerp verder uitgewerkt in de planuitwerkingsfase. Ook hierbij kunnen zich keuzes voordoen die invloed hebben op milieueffecten; daar waar nodig worden deze onderzocht. Ook wordt in deze fase gekeken naar effecten die specifiek tijdens uitvoering van de dijkversterking optreden, bijvoorbeeld geluidhinder van vrachtwagens. Met de resultaten van deze onderzoeken wordt het MER aangevuld.

Zodra het MER en het ontwerp hoofdbesluit gereed zijn, worden deze ter inzage gelegd. Na inspraak en advisering over het MER en het ontwerp hoofdbesluit wordt het definitieve hoofdbesluit opgesteld en vastgesteld door het waterschap, en goedgekeurd door de Provincie.

4.2 Beoordeling op milieueffecten

Er is een reeks aan criteria waarop de maatregelen voor dijkversterking binnen Sterke Lekdijk worden beoordeeld en onderling vergeleken. De criteria zijn afgebeeld in bovenstaande figuur en kunnen worden ingedeeld in 4 thema's (zoals zichtbaar gemaakt met kleuren): techniek, milieueffecten, consequenties voor de omgeving en kosten.

De criteria zijn uitgeschreven in onderstaande tabel.

thema	aspect	toelichting	wijze van beoordelen
techniek	uitvoerbaarheid	ervaring met de toegepaste techniek(en), complexiteit van de uitvoering	deskundigenoordeel
	beheerbaarheid	gevolgen voor het beheer en onderhoud (inspanning en frequentie) en het beheer tijdens hoogwater	deskundigenoordeel
	uitbreidbaarheid	mate waarin toekomstige versterking mogelijk is in hoogte, breedte en sterkte (makkelijk uit te breiden of algehele vervanging benodigd)	deskundigenoordeel
milieu	natuur	effecten op habitattypen en soorten in Natura 2000-gebieden	deskundigenoordeel
		effecten op beschermde flora en fauna	
		effecten op beheertypen en kenmerkende waarden in het Natuurnetwerk Nederland	
	cultuurhistorie en landschap	Invloed op de aanwezige waarden (gewaardeerde cultuurlandschappen, dijklandschappen, gebouwen)	deskundigenoordeel
		effect op de dijk als herkenbaar element in het landschap en op ruimtelijk-visuele kenmerken van het landschap (zichtlijnen, open- of beslotenheid, karakteristieke elementen)	
		aantasting aardkundige waarden	
	archeologie	kans op versterking van archeologische bekende en verwachte waarden	deskundigenoordeel
	rivierkunde	mate van opstuwing van het rivierwater bij hoogwater. Effect op aanzanding en/of erosie en dwarsstromingen in de rivier	deels berekening met rivierkundig model (Waqua), deels deskundigenoordeel
	bodemkwaliteit	verandering van aanwezige verontreinigingen door het geheel of	deskundigenoordeel

thema	aspect	toelichting	wijze van beoordelen
		gedeeltelijk verwijderen van deze verontreinigingen	
	waterhuishouding	invloed op grondwaterstanden in relatie tot bebouwd en agrarisch gebied (eventueel ook natuur indien gevoelig) en de toename/afname van binnendijks waterbezwaar.	deskundigenoordeel
	duurzaamheid	CO2 uitstoot materieel en materiaal, mate van hergebruik van bouw materiaal	deskundigenoordeel
omgeving	woongenot en bedrijvigheid	fysieke invloed op woningen of bedrijven of hun percelen, invloed op bereikbaarheid	deskundigenoordeel
	recreatie en medegebruik	invloed op recreatieve routes en recreatief gebruik van de dijk (wandelen, fietsen); invloed op horeca en verblijfsfuncties	deskundigenoordeel
	verkeer	invloed op verkeersveiligheid en bereikbaarheid	deskundigenoordeel
	effecten tijdens aanleg	hinder tijdens aanleg (bijvoorbeeld geluid- en stofhinder, trillingen, verkeersoverlast), en stikstofdepositie tijdens aanleg op kwetsbare natuurgebieden	deskundigenoordeel; stikstofdepositie berekening met model (Aerius)
kosten	investeringskosten	realisatiekosten, incl. vastgoed	berekening
	levensduurkosten	investeringskosten, beheer- en onderhoudskosten en vervangingskosten	berekening

Voor de totstandkoming van de alternatieven (zie stap 2 in vorige paragraaf) wordt gebruik gemaakt van een deel van het beoordelingskader. Voor de totstandkoming van het VKA (zie stap 3 zie vorige paragraaf), wordt het gehele beoordelingskader gebruikt.

De meeste effecten worden veroorzaakt door de dijkversterkingsmaatregelen als deze gerealiseerd zijn. Maar ook tijdens realisatie kunnen effecten optreden, zoals geluids- en verkeershinder, en stikstofdepositie op natuurgebieden.

Per deelproject zal worden bekeken of beoordeling op alle criteria relevant is, en of aanvullende criteria nodig zijn. Het beoordelingskader zal indien nodig per deelproject worden aangepast.

Ruimtelijke kwaliteit is mede bepalend voor het ontwerp, maar wordt niet apart beoordeeld, gezien de overlap met diverse criteria (o.a. landschap).

5. Hoe nu verder - procedures, inspraak en participatie

5.1 De vervolprocedure

De voorliggende notitie Reikwijdte en detailniveau is de eerste stap in de procedure van milieueffectrapportage. Met deze notitie wordt iedereen geïnformeerd over de start van het project en de werkwijze die in het project wordt gevolgd, en de milieueffecten die daarbij worden onderzocht.

Iedereen mag gedurende een periode van zes weken reageren op de werkwijze zoals beschreven in deze notitie door middel van het indienen zienswijzen (zie in de Samenvatting: "Wat vragen we aan u?"). Tijdens deze periode wordt met deze notitie ook advies ingewonnen van bestuurlijke en adviesorganen. De ingewonnen zienswijzen worden gebundeld en voorzien van een antwoord. De Provincie Utrecht brengt vervolgens (mede namens de Provincie Zuid-Holland) advies uit aan initiatiefnemer Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden over de inhoud van de Milieueffectrapporten.

Voor elk deelproject wordt een ontwerpproces doorlopen dat leidt tot een Voorkeursalternatief (zie hfst. 5). Het Voorkeursalternatief wordt opgenomen in een ontwerp projectplan Waterwet of ontwerp projectbesluit (het hoofdbesluit) en ontwerpvergunningen. Binnen de deelprojecten wordt ook besloten of er al dan niet een Milieueffectrapport (MER) wordt opgesteld. Dit betreft het onderzoeksrapport waarin de resultaten van de effectbeschrijvingen zijn opgenomen. Wanneer een MER wordt opgesteld, dan wordt dit MER van elk deelproject gezamenlijk met het hoofdbesluit (tezamen met diverse andere besluiten) ter inzage gelegd. Iedereen heeft dan zes weken de tijd om te reageren op het besluit en het MER. Ook worden de MERen beoordeeld door de onafhankelijke Commissie voor de m.e.r.. Zij betrekken de ingebrachte zienswijzen bij hun toetsingsadvies.

Twee deelprojecten zijn reeds gestart, de overige deelprojecten starten opeenvolgend in de komende jaren (zie voorlopige planning in par. 1.2).

Na inspraak en advisering wordt het projectplan of projectbesluit vastgesteld door het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Daarna is goedkeuring van het projectplan of projectbesluit vereist van de Provincies Utrecht en Zuid-Holland (afhankelijk van in welke

provincie het deelgebied gelegen is). Er kan tegen deze goedkeuring in beroep worden gegaan gedurende een periode van 6 weken.

5.2 Wie doet wat?

De initiatiefnemer van de dijkversterking is het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Het is de organisatie die de dijkversterking uitvoert. Het Hoogheemraadschap is ook degene die het projectplan Waterwet of het projectbesluit opstelt en vaststelt. Zij is daarmee het bevoegd gezag van het hoofdbesluit. De Provincies Utrecht en Zuid-Holland zijn bevoegd gezag van de goedkeuringsbesluiten en Milieueffectrapporten. Om de procedure te stroomlijnen is besloten om de verschillende stukken gecoördineerd in procedure te brengen. De Provincie Utrecht is coördinerend bevoegd gezag.

Onder andere de gemeenten en het Hoogheemraadschap zijn het bevoegd gezag voor een groot deel van de vergunningen die nodig zijn voor de dijkversterking.

5.3 Hoe kunt u reageren?

Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau ligt ter inzage bij:

- de Provincie Utrecht, in het Provinciehuis aan de Archimedeslaan 6 te Utrecht;
- de Provincie Zuid-Holland, in het provinciehuis aan Zuid-Hollandplein 1 te Den-Haag;
- het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Poldermolen 2 te Houten (voor meer informatie belt u naar het klantcontactcentrum op nummer 030-209 7361 voor een afspraak);
- de gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Lopik en Krimpenerwaard, op de gebruikelijke plekken voor terinzagelegging van stukken.

Een digitale versie van dit document met extra beeldmateriaal vindt u op de website van het project: <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/sterke-lekdijk-0/> .

Reacties op deze NRD kunt u, onder vermelding van uw naam en adresgegevens, indienen op de volgende manieren:

- Per e-mail: trix.buurman@provincie-utrecht.nl
- Per post: Provincie Utrecht, t.a.v. mw. T. Buurman, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 T.H. Utrecht.

Voor het indienen van mondelinge zienswijzen kunt u een afspraak maken met het secretariaat Leefomgeving van de Provincie Utrecht, tel. 030 2589011. Archimedeslaan 6 te Utrecht.

Als u niet wilt dat uw gegevens openbaar worden gemaakt, dan kunt u dit in de zienswijze aangeven.